

www.avesta.se

Avesta kommun
Kommunrevisionen

2025-12-08

Till:
Kommunfullmäktige

För kännedom:
Bildningsstyrelsen

Revisionsrapport – Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan

Azets Revision & Rådgivning har av Avestas kommuns revisorer fått i uppdrag att granska arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan. Syftet med granskningen har varit att bedöma om huvudmannen för utbildningen bedriver ett ändamålsenligt arbete för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering av elever.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att bildningsstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt arbete för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering av elever.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visat att det på huvudmanna- och enhetsnivå finns skriftliga rutiner samt tillgång till digital system som stödjer processen från anmälan till avslut av ärende. Anmälan görs av den pedagogiska personalen eller representanter för elevhälsan. Personal som arbetar med service gör anmälan i förekommande fall genom annan personal. I huvudsak är det rektor som ansvarar för att personalen har kunskap om och agerar i enlighet med gällande lagstiftning. Det finns inget styrdokument som stödjer att personal som inte är anställd under bildningsstyrelsen kontinuerligt hålls informerad om aktuellt regelverk. På enhetsnivå bedrivs ett främjande och förebyggande arbete som utgår ifrån respektive enhets behov. Arbetet dokumenteras i likabehandlingsplaner. Huvudmannen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, men den samlade statistiken analyseras inte i alla delar, vilket påverkar förutsättningarna att vidta adekvata och riktade åtgärder. Huvudmannen har dock vidtagit åtgärder för att stärka trygghetsarbetet, bland annat genom resurser för skolvårdar.

För ytterligare underlag för våra bedömningar hänvisar vi till bifogad revisionsrapport.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi bildningsstyrelsen att:

- säkerställa att all personal, d v s även icke pedagogisk personal såsom lokalvårdare inom grundskolan ”har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för

skolväsendet” och att de ”fullgör de skyldigheter” som åvilar dem enligt lag. (2 kap. 34 § 2 stycket och 6 kap. 5 § SkoLL).

- utveckla kvalitetsarbetet på huvudmannanivå vad gäller aggregerad uppföljning av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. (4 kap. 5–6 §§ SkoLL och 3 kap. 20 § DiskrL). Detta för att bland annat skapa underlag för eventuella beslut om åtgärder av främjande, förebyggande och åtgärdande karaktär.
- tydliggöra delegationsordningens punkt 4.1.3 vad gäller delegat samt säkerställa att beslut på delegation anmäls till styrelsen enligt 7 kap. 8 § KL och bildningsstyrelsens delegationsordning av den 4 februari 2024.
- revidera befintliga skriftliga rutiner så att dessa överensstämmer med aktuell process.

Revisionen rekommenderar fullmäktige att från bildningsstyrelsen begära in ett yttrande över bifogad revisionsrapport till fullmäktiges sammanträde 2026-04-27. Yttrandet ska även lämnas till revisionen för kännedom.

Maarit Hessling
Ordförande i kommunrevisionen

A decorative graphic on the left side of the page consists of a large blue triangle pointing right, and a cluster of smaller triangles in shades of grey, green, and blue, some pointing right and some pointing left, creating a dynamic, abstract pattern.

Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan

Rapport

Avesta kommun

2025-12-08

Antal sidor 20

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	5
3	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
3.1	<i>Avgränsning</i>	5
4	Revisionskriterier	5
5	Metod	6
6	Om kränkande behandling och diskriminering	7
7	Resultat av granskningen	9
7.1	<i>skolinspektionens enkät om kränkande behandling och diskriminering</i>	9
7.2	<i>Rutiner</i>	11
7.2.1	Bedömning	14
7.3	<i>Anmälningar</i>	14
7.3.1	Bedömning	15
7.4	<i>Personalens kännedom</i>	16
7.4.1	Bedömning	16
7.5	<i>främjande och förebyggande arbete</i>	16
7.5.1	Bedömning	17
7.6	<i>Systematiskt kvalitetsarbete</i>	17
7.6.1	Bedömning	19
8	Samlad bedömning och rekommendationer	20

1 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har av Avestas kommuns revisorer fått i uppdrag att granska arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan. Syftet med granskningen har varit att bedöma om huvudmannen för utbildningen bedriver ett ändamålsenligt arbete för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering av elever.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att bildningsstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt arbete för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering av elever.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visat att det på huvudmanna- och enhetsnivå finns skriftliga rutiner samt tillgång till digital system som stödjer processen från anmälan till avslut av ärende. Anmälan görs av den pedagogiska personalen eller representanter för elevhälsan. Personal som arbetar med service gör anmälan i förekommande fall genom annan personal. I huvudsak är det rektor som ansvarar för att personalen har kunskap om och agerar i enlighet med gällande lagstiftning. Det finns inget styrdokument som stödjer att personal som inte är anställd under bildningsstyrelsen kontinuerligt hålls informerad om aktuellt regelverk. På enhetsnivå bedrivs ett främjande och förebyggande arbete som utgår ifrån respektive enhets behov. Arbetet dokumenteras i likabehandlingsplaner. Huvudmannen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, men den samlade statistiken analyseras inte i alla delar, vilket påverkar förutsättningarna att vidta adekvata och riktade åtgärder. Huvudmannen har dock vidtagit åtgärder för att stärka trygghetsarbetet, bland annat genom resurser för skolvårdar.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> Nej Endast delvis I allt väsentligt Ja </div> 	
Revisionsfråga	Bedömning
Har huvudmannen rutiner för att upptäcka, anmäla, utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp kränkande behandling och diskriminering?	I allt väsentligt
Görs anmälan till rektor respektive huvudman i alla fall då en elev anser sig har blivit utsatt för kränkande behandling?	I allt väsentligt
Säkerställer huvudmannen att personalen känner till, uppdateras på och fullgör de skyldigheter som lagen föreskriver? Med personalen avses i lagen inte bara lärare utan alla anställda inom verksamheten såsom servicepersonal, skolassistenter med flera.	I allt väsentligt
Bedrivs ett främjande och förebyggande arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering?	I allt väsentligt

Bedriver huvudmannen ett systematiskt kvalitetsarbete inom området kränkande behandling och diskriminering?

Endast delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi bildningsstyrelsen att:

- säkerställa att all personal, d v s även icke pedagogisk personal såsom lokalvårdare inom grundskolan "har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet" och att de "fullgör de skyldigheter" som åvilar dem enligt lag. (2 kap. 34 § 2 stycket och 6 kap. 5 § SkoL).
- utveckla kvalitetsarbetet på huvudmannanivå vad gäller aggregerad uppföljning av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. (4 kap. 5–6 §§ SkoL och 3 kap. 20 § DiskrL). Detta för att bland annat skapa underlag för eventuella beslut om åtgärder av främjande, förebyggande och åtgärdande karaktär.
- tydliggöra delegationsordningens punkt 4.1.3 vad gäller delegat samt säkerställa att beslut på delegation anmäls till styrelsen enligt 7 kap. 8 § KL och bildningsstyrelsens delegationsordning av den 4 februari 2024.
- revidera befintliga skriftliga rutiner så att dessa överensstämmer med aktuell process.

2 BAKGRUND

Azets Revision & Rådgivning har av Avestas kommuns revisorer fått i uppdrag att granska arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan.

Skollag och diskrimineringslag ställer höga krav på att skolhuvudmannen motverkar kränkande behandling och diskriminering.

De förtroendevalda revisorerna bedömer området som en risk och anser därför att det är angeläget att följa upp arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan för att säkerställa att alla elever tillförsäkras en skolmiljö präglad av trygghet och studiero utan kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen har varit att bedöma om huvudmannen för utbildningen bedriver ett ändamålsenligt arbete för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering av elever.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Har huvudmannen rutiner för att upptäcka, anmäla, utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp kränkande behandling och diskriminering?
- Görs anmälan till rektor respektive huvudman i alla fall då en elev anser sig har blivit utsatt för kränkande behandling?
- Säkerställer huvudmannen att personalen känner till, uppdateras på och fullgör de skyldigheter som lagen föreskriver? Med personalen avses i lagen inte bara lärare utan alla anställda inom verksamheten såsom servicepersonal, skolassistenter med flera.
- Bedrivs ett främjande och förebyggande arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering?
- Bedriver huvudmannen ett systematiskt kvalitetsarbete inom området kränkande behandling och diskriminering?

3.1 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till grundskolan.

4 REVISIONSKRITERIER

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § och 7 kap. 5 och 8 §§,
- skollagen (2010:800) 6 kap.,
- diskrimineringslagen (2008:567), 1 kap. 1 §, 2 kap. 5–7 §§, 3 kap. 1–3, 16 och 18–20 §§

5 METOD

Granskningen har genomförts genom studier av Skolinspektionens skolenkät och beslut samt kommunens interna dokument såsom likabehandlingsplaner, *Rutiner för åtgärder mot kränkande behandling och anmälningsplikt* och *kvalitetsrapporter*. Intervjuer har genomförts med ordförande och förste vice ordförande i bildningsstyrelsen, förvaltningschef, skolchef, kurator samt ett urval av skolledare och lärare.

För att förenkla läsningen av texten används begreppet kränkande behandling som samlingsbegrepp för kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av förvaltningschefen.

6 OM KRÄNKANDE BEHANDLING OCH DISKRIMINERING

Diskriminering eller kränkande behandling får inte förekomma i svensk skola. Skollagen (2010:800) och diskrimineringslagen (2008:567) samverkar för att skydda barn och elever från kränkningar och diskriminering i skolmiljön.

Skollagens 6 kapitel reglerar åtgärder mot kränkande behandling. Kränkande behandling definieras som ett uppträdande som, utan att vara diskriminering, kränker ett barns eller en elevs värdighet (6 kap. 3 § SkoL). Enligt Barn- och elevombudet vid Skolinspektionen kan kränkande behandling till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiska handlingar, utfrysning eller hot.

Skollagen ställer bland annat krav på att huvudmannen ska:

- bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling (6 kap. 6 § SkoL),
- se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § SkoL),
- tillse att det årligen upprättas en plan mot kränkande behandling (6 kap. 8 § SkoL),
- skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Detta gäller också om en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567) (6 kap. 10 § SkoL).

Enligt skollagens 2 kap. 34 a § 2 stycket ska huvudmannen tillse att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. När det gäller åtgärder mot kränkande behandling påtalas även att personalen fullgör de skyldigheter som anges om kränkande behandling när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § SkoL).

Vad som gäller diskriminering regleras i diskrimineringslagen (2008:567). Diskriminering innebär att någon missgynnas och att det har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Trakasserier eller sexuella trakasserier är former av diskriminering. Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen får inte diskriminera något barn eller någon elev (2 kap. 5 § DiskrL). Om en huvudman får kännedom om att en elev anser sig blivit diskriminerad är huvudmannen skyldig att utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden (2 kap. 7 § DiskrL).

Huvudmannen ska bedriva ett förebyggande och främjande arbete (aktiva åtgärder) för att inom skolan motverka diskriminering (3 kap. 1 § DiskrL). Arbetet med aktiva åtgärder ska bedrivas inom fyra steg.

1. undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3. (3 kap. 2 § DiskrL).

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt. (3 kap. 3 § DiskrL). Huvudmannen ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier och i arbetet med aktiva åtgärder ska huvudmannen samverka med elever och anställda (3 kap. 18–19 § DiskrL). Huvudmannen ska varje år skriftligen dokumentera arbetet med aktiva åtgärder (3 kap. 20 § DiskrL).

I arbetet mot kränkande behandling och trakasserier är det viktigt att barnens och elevernas synpunkter och tankar tas tillvara. Detta fastslås i allmänhet i skollagen (4 kap. 9 §) och i läroplanen för grundskolan. I förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att planerna ska upprättas och följas upp under medverkan av eleverna.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 SKOLINSPEKTIONENS ENKÄT OM KRÄNKANDE BEHANDLING OCH DISKRIMINERING

Skolinspektionen genomför en gång per år en skolenkät. Varje enkätomgång omfattar hälften av landets skolor och varje skolhuvudman deltar med sina skolor vartannat år. I skolenkäten tillfrågas elever i årskurs fem och årskurs åtta, undervisande lärare och vårdnadshavare om bland annat anpassning efter elevens behov, kränkande behandling samt studiero och trygghet. Skolinspektionens senaste enkätundersökning i Avesta kommun genomfördes vårterminen 2025. För denna granskning är elevernas i årskurs 5¹ och 8² samt undervisande lärares³ syn på inspektionens frågor om kränkande behandling intressanta.

I tabellen nedan redovisas elevernas samlade svar på frågor om kränkande behandling. Den första uppgiften i varje ruta visar genomsnittet i Avesta kommun och den andra uppgiften avser genomsnittet i enkätomgången.⁴ Index redovisas på en skala mellan 0 och 10, där 10 utgör det mest positiva alternativet.

Förhindra kränkningar	Årskurs 5	Årskurs 8
Litar du på att de vuxna i skolan gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad?	6,6 / 7,0	5,6 / 5,9
Tycker du att de vuxna i skolan har koll på vad som händer på rasterna?	5,3 / 6,0	5,2 / 5,2
Samlat index för att förhindra kränkningar	5,9 / 6,5	5,4 / 5,5

Skolinspektionen, skolenkät vårterminen 2025 – elever i årskurs 5 och 8

Av enkätresultatet framgår att eleverna i Avesta kommun svarar mer negativt på Skolinspektionens frågor om kränkande behandling i jämförelse med enkätens genomsnitt. Eleverna i årskurs 5 svarar mer positivt på frågorna i jämförelse med eleverna i årskurs 8. Svaren ligger i stort i paritet med svaren i 2023 års skolenkät, med undantag för elevernas i årskurs 8 svar på frågan om de vuxna "har koll på vad som händer på rasterna". År 2025 valde 27 procent av eleverna alternativet "sällan" eller "aldrig", vilket var tio procentenheter lägre än i 2023 års skolenkät.

¹ Svarsfrekvens 84 %

² Svarsfrekvens 85 %

³ Svarsfrekvens 70 %

⁴ Avser resultat för samtliga respondenter i enkätomgången för aktuell målgrupp.

I tabellen nedan redovisas undervisande lärares svar på frågor om kränkande behandling. Den andra uppgiften i varje ruta visar på genomsnittet i enkätomgången.

Förhindra kränkningar	Undervisande lärare
Upplever du att ni vuxna i skolan har koll på vad som händer på rasterna?	6,7 / 6,9
Upplever du att ni vuxna i skolan gör tillräckligt om en elev blir illa behandlad?	7,3 / 7,6
Samlat index för att förhindra kränkningar	7,0 / 7,3

Skolinspektionen, skolenkät vårterminen 2025 – undervisande lärare

Av enkätresultatet framgår att även undervisande lärare i Avesta kommun svarar något mer negativt på Skolinspektionens frågor om kränkande behandling i jämförelse med enkätens genomsnitt. Drygt 70 procent av lärarna tycker att de vuxna "alltid" eller "ofta" har kontroll på vad som händer på rasterna och 30 procent att de vuxna "ibland", "sällan" eller "aldrig" har det. Drygt 86 procent av lärarna anger att de vuxna "helt och hållet" eller "till stor del" gör tillräckligt om en elev blir illa behandlad.

Eleverna och lärarna får också svara på frågor om trygghet. Nedan följer deras svar i två tabeller

Trygghet	Årskurs 5	Årskurs 8
Känner du dig rädd för andra elever i skolan?	8,0 / 8,5	8,4 / 8,4
Känner du dig rädd för någon lärare eller annan vuxen i skolan?	8,8 / 9,1	8,9 / 8,8
Känner du att du kan vara dig själv i skolan?	7,0 / 7,3	6,5 / 6,8
Känner du dig trygg i skolan?	7,3 / 7,8	6,7 / 7,3

Skolinspektionen, skolenkät vårterminen 2025

Av enkätresultatet framgår att eleverna i årskurs 5 i Avesta kommun svarar mer negativt på Skolinspektionens frågor om trygghet i jämförelse med enkätens genomsnitt. Eleverna i årskurs 8 svarar mer positivt på de första två frågorna om rädsla i jämförelse med eleverna i årskurs 5. Eleverna i årskurs 5 svarar däremot mer positivt på de två sista frågorna i jämförelse med eleverna i årskurs 8.

I årskurs 5 anger 3 procent av eleverna att de "inte alls" känner sig trygga i skolan och 36 procent anger att de "helt och hållet" känner sig trygga. I årskurs 8 anger 4 procent av eleverna att de "inte alls" känner sig trygga och 30 procent anger att de "helt och hållet" känner sig trygga.

Av samtliga elva frågeområden i skolenkäten anges högst index i både årskurs 5 och 8 inom området *trygghet*. Trots detta är det endast 40 procent i årskurs 5 som "helt och hållet" känner att de kan vara sig själva i skolan, och 31 procent i årskurs 8.

Upplevelsen av trygghet är lägre i 2025 års undersökning än i 2023 års undersökning hos eleverna i årskurs 8. Det är dock inte fler elever som väljer ett negativt svarsalternativ, däremot väljer fler att svara "till stor del" i stället för "helt och hållet" på frågan om de känner sig trygga i skolan.

Trygghet	Undervisande lärare
Upplever du att eleverna kan vara sig själva i skolan?	5,8 / 6,3
Upplever du att eleverna känner sig trygga i skolan?	6,2 / 6,7

Skolinspektionen, skolenkät vårterminen 2025

Lärarna i Avesta kommun svarar mer negativt på Skolinspektionens frågor om trygghet i jämförelse med enkätens genomsnitt. Lärarna svarar även mer negativt än både eleverna i årskurs 5 och 8 på Skolinspektionens frågor om trygghet.

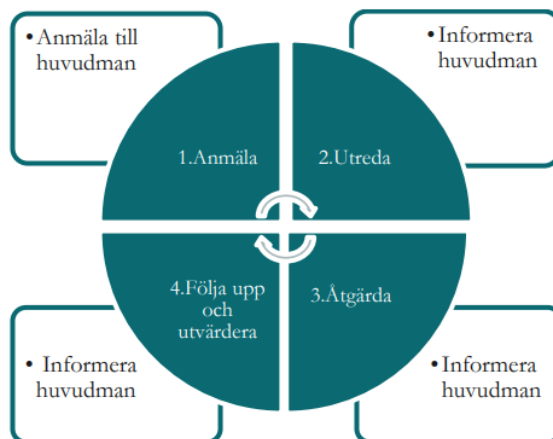
Drygt 71 procent av lärarna upplever att eleverna "helt och hållet" eller "till stor del" känner sig trygga. Drygt 66 procent av lärarna upplever att eleverna "helt och hållet" eller "till stor del" kan vara sig själva i skolan.

7.2 RUTINER

Under rubriken *Stöd i skolan* på Avestas kommuns hemsida finns dokumentet *Rutiner för åtgärder mot kränkande behandling och anmälningsplikt* publicerat. Dokumentet är daterat 2015-09-22. I dokumentet beskrivs kommunens skyldigheter vad gäller att upprätta rutiner och agera för att motverka alla former av kränkningar enligt 6 kap. skollagen. Därutöver anges kommunens övergripande rutiner som ska följas i händelse av att ett barn/elev blivit utsatt för någon form av trakasseri eller kränkning. Nedanstående modell illustrerar ärendegången för att säkerställa att bestämmelserna i skollagen efterlevs.

Ärendegång för att säkerställa rutiner på 6 kap. skollagen

- Alla barn och elever ska tillförsäkras en god utbildning i trygg miljö

1. **Anmäla:** personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier är skyldig att anmäla detta till rektor. Rutinerna ska vara kända och årligen ses över. Rektor som får kännedom om att en elev blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till huvudmannen enligt rutin.
2. **Utreda:** rektor eller den som rektor delegerat är skyldig att skyndsamt (inom 48 timmar) utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna. Utifrån utredningen fattar sedan rektor beslut om vilka åtgärder som ska vidtas. Rektor håller huvudmannen informerad genom att anmäla ärendet till ordförande i Bildningsstyrelsen, bildningschefen och resultatenhetschef.
3. **Åtgärda:** Rektor är skyldig att i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Rektor håller huvudman informerad om sina beslut om åtgärder och ansvarar för att söka stöd om särskilda insatser om ärendet så kräver.
4. **Följa upp och utvärdera:** För att förvisa sig om att kränkningarna inte upprepas följer rektor upp och utvärderar åtgärderna, vilket dokumenteras enligt skolans fastställda rutiner. Rektor ansvarar för att hålla huvudmannen informerad om ärenden och meddela om det finns ny information om aktuellt elevärende till huvudman.
5. Resultatenhetschefer håller sig uppdaterade dagligen på inkommande ärenden och ger en återkoppling till respektive avlämnare. De ansvarar även för att rapportera till Bildningsstyrelsen om antalet anmälningar, aktuell enhet och typ av kränkings- och diskrimineringsärenden.

Av rutinen framgår vidare att alla verksamheter ska ha en verksamhetsplan där det förebyggande arbetet finns beskrivet och en plan upprättad mot kränkande behandling.

Resultatet ska bland annat presenteras i verksamheternas kvalitetsredovisning. Det anges också att rektor får delegera arbetet med att anmäla kränkningar till biträdande rektor.

För att säkerställa att anmälningarna innehåller likvärdig information finns enligt rutinen en grundmall för skolorna att tillämpa. I anmälan/incidentrapporten ska det framkomma vad händelsen handlar om: vem, vad och hur ska finnas beskrivet, samt en ruta för huvudmannens kommentar. Huvudmannen har ansvar för att agera som ett stöd till verksamheten och vara delaktig i beslut där särskilda insatser ska vidtas.

Alla kränkningsärenden hanteras och dokumenteras sedan höstterminen 2021 i ett digitalt system. I verktyget kan rektorer, lärare och elevhälsans personal göra en anmälan då en kränkning har blivit känd för dem. Genom det digitala systemet får rektor en notis när en anmälan om befarad kränkning uppstått. Även bildningsstyrelsens ordförande och skolchefen får notis vid varje anmälan.

Av *Delegationsordning för bildningsstyrelsen*⁵ framgår att huvudmannens utredningsskyldighet enligt 6 kap. 10 § 1 stycket är delegerad till förvaltningschef, resultatenhetschefer och rektorer. Av styrelsens protokoll⁶ framgår inte att delegationsbeslut inom denna ärendetyp har anmälts i styrelsen.⁷

Vid varje skolenhet ska det finnas en plan mot kränkande behandling. I planerna finns också enhetsanpassade rutiner/handlingsplaner för ärendegången vid trakasserier eller kränkande behandling. Enheternas rutiner överensstämmer i stort med kommunens övergripande rutin, och tydliggör var ansvaret för utredning ligger.

På de flesta skolenheter har rektor delegerat utredningsansvaret till biträdande rektor, personal i trygghetsteam eller kurator. Även inblandade elevers mentor kan få ansvar att utreda en kränkning. Rektor är dock alltid involverad i processen. Det digitala systemet upplevs vara självinstruerande och säkerställer att processen följer gällande lagstiftning. Det betyder att det inte behövs några parallella skriftliga rutiner, enligt ett par respondenter.

Av ett urval av likabehandlingsplaner framgår att det, för hantering av fall då elever upplever sig utsatta för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av personal, kan finnas särskild rutin eller motsvarande. I de fall rutin finns framgår bland annat vem som ansvarar för utredningen. I likabehandlingsplanerna kan vi se att det är "förvaltningens utredare" eller rektor. I intervju med förvaltningsledningen framgår att det alltid ska vara kommunens jurist som genomför utredning då elev upplever sig kränkt, trakasserad eller diskriminerad av personal.

Utredningen och eventuella beslut om insatser och åtgärder, liksom när ärenden avslutas dokumenteras också i det digitala systemet. För merparten av kränkingsanmälningar består

---

⁵ Beslutad 2024-02-04

⁶ Protokoll från år 2025

⁷ Enligt bildningsstyrelsens delegationsordning av den 4 februari 2024 ska delegationsbeslut anmälas till styrelsens nästkommande sammanträde.

åtgärden av samtal med berörda. I allvarigare fall eller då en elev frekvent kränker andra elever kan mer ingripande åtgärder krävas, till exempel inom ram för särskilt stöd.

7.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns rutiner som styr arbetet med kränkande behandling och diskriminering.

Vi bygger vår bedömning på tillgång till självinstruerande digitalt system och intervjuer. Vi konstaterar också att kommunen har skriftliga rutiner publicerade på hemsidan. Dessa är dock från 2015 och således inte uppdaterade efter att en ny process med digitalt system implementerats, vilket är en brist. Vi konstaterar också att det finns divergerande uppgifter i likabehandlingsplanerna om ansvaret för utredning då elev upplever sig kränkt av personal.

Vi bedömer att det finns brister i handläggningen av ärenden kopplade till kränkande behandling utifrån bildningsstyrelsens delegationsordning. Det gäller dels att delegation att utreda och agera riktas till flera personer, oklart om i grupp, på olika nivåer i styrkedjan, dels att dessa delegationsbeslut inte anmäls vid styrelsens sammanträden trots beslut därom i delegationsordningen.

7.3 ANMÄLNINGAR

Nedan framgår antalet anmälningar till huvudmannen, enligt 6 kap. 10 § SkoL, om kränkande behandling i grundskolan:

- höstterminen 2023 inkom 615 anmälningar
- vårterminen 2024 inkom 518 anmälningar,
- höstterminen 2024 inkom 602 anmälningar och
- vårterminen 2025 inkom 711 anmälningar.

Antalet anmälningar har legat mellan 500 – 600 per termin de senaste åren. För vårterminen 2025 ökade dock antalet anmälningar till 711. I kvalitetsredovisningen för 2024/25 konstaterar huvudmannen att antalet kränkingsärenden ökat och att rektorsområde Fors haft anmärkningsvärt många ärenden under det gångna läsåret. Detta uppmärksammades tidigt och insatser genomfördes på berörda skolor. Utifrån anmälningarna konstaterar huvudmannen att det är fler kränkningar i lägre åldrar och att det både är fler pojkar som anmäls som utsättare och som anmäls som utsatt. En stor del av incidenterna sker på raster eller på vardagliga aktiviteter. Några få elever förekommer mycket ofta och då ofta mot ett stort antal elever.

Samtliga respondenter framför att anmälningar alltid ska göras. I intervjuer med tjänstepersoner på enhetsnivå framkommer att anmälan i huvudsak alltid görs i de fall en elev anser sig ha blivit kränkt. Det kan dock i vissa fall vara svårt att tolka om ageranden mellan elever utgör dagligt umgänge eller är en kränkning. Det gäller inte minst språkbruk och i någon mån bus. Intervjuade lärare anger att de i flera fall anmäler sådana händelser även om inte någon av eleverna i

situationen bedömer att det handlar om kränkningar. I en av enheternas likabehandlingsplaner tydliggörs att personalen inte ska ”acceptera ursäkter om att otillåtet beteende bara är på skoj”. De kränkningar som inte anmäls är de som inte kommer till personalens kännedom, menar respondenterna. Sedan mobiltelefoner förbjöds i skolan har antalet kränkningar per mobil

telefon under skoltid minskat, menar flera respondenter. Det betyder dock inte att de har upphört efter skoldagens slut eller på helger.

Av rutinerna ovan framgår att bildningsstyrelsens ordförande kontinuerligt får noteringar om gjorda anmälningar i det digitala systemet. Någon anmälan av kränkingsanmälningar görs dock inte kontinuerligt i kommunstyrelsen.

Sedan 2023 har barn- och elevombudet⁸ (BEO), som lyder under Skolinspektionen behandlat fyra ärenden om kränkande behandling i Avesta kommuns grundskolor. Nedan redovisas hur BEO har beslutat:

- I tre fall har BEO begärt att huvudmannen ska yttra sig. Efter ingivna yttranden från huvudmannen bedömde BEO att det inte fanns skäl att utreda ärendena vidare. Ärendena prövades därmed inte.
- I ett fall anser BEO att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling vid flera tillfällen. BEO konstaterade att huvudmannen inte helt fullgjort sin skyldighet att i tillräcklig omfattning utreda samtliga uppgifter i ärendet och beslutade därför förelägga kommunen att vidta åtgärder så att skollagens krav att motverka kränkande behandling uppfylls. Avesta kommun ombads redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av föreläggandet samt redovisa elevens skolsituation. Vid uppföljning konstaterade BEO att huvudmannen vidtagit sådana åtgärder att ärendet kan avslutas.

7.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt är säkerställt att anmälan görs till rektor respektive huvudman då befarade kränkningar har skett.

Vi bygger vår bedömning på tillgång till digitalt system med process som inkluderar anmälan till rektor respektive anmälan till huvudman, statistiska uppgifter från kommunen om antalet anmälningar och intervjuer.

⁸ Barn- och elevombudet bevakar reglerna om kränkande behandling i 6 kap SkolL. Utredningarna syftar till att fastställa om huvudmannen följt skollagens krav när det gäller huvudmannens och skolans skyldighet att förebygga och motverka kränkande behandling.

7.4 PERSONALENS KÄNNEDOM

Personalen vid grundskolorna i Avesta kommun är anställda under bildningsstyrelsen med undantag av lokalvårdarna, som är organiserade under kommunstyrelsen. Det finns ingen dokumentation över lokalvårdarnas ansvar vad gäller kännedom om och agerande i enlighet med skollagens reglering av kränkande behandling. Personal som arbetar med skolmåltider och vaktmästare är anställda i bildningsstyrelsens verksamhet, men under resultatenhetschef för fritid, kultur och måltider. Förvaltningschefen menar att när frågor om kränkande behandling och diskriminering lyfts på ledningsnivå deltar både rektorernas chef samt måltidspersonalens och vaktmästarnas chef.

I intervjuer med skolledare, lärare och elevhälsa framgår att personalen årligen informeras om gällande regelverk i samband med skolstart. Särskild information kan ges till nyanställda och vikarier. Frågan om kränkande behandling och diskriminering hålls levande under hela läsåret vid personalmöten och i det dagliga arbetet med eleverna samt specifikt för den personal som arbetar i trygghetsteam och skolgrupp⁹. Huruvida servicepersonalen deltar då frågan om kränkande behandling och diskriminering diskuteras varierar mellan enheter. Vid merparten av enheterna gör de inte det, men får, enligt intervjuade rektorer, information skriftligt. Servicepersonalen har inte möjlighet att själva göra anmälningar i det digitala systemet, men flera respondenter menar att personalen är uppmärksam och meddelar undervisande lärare om de skulle få kännedom om en kränkning.

7.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att huvudmannen i allt väsentligt säkerställer att personalen känner till, uppdateras på och fullgör de skyldigheter som lagen föreskriver.

Vi grundar vår bedömning på intervjuer och på huvudmannens statistik över anmälningar till huvudmannen. Vi ser dock en risk för att all personal, som inte är anställda inom bildningsstyrelsen verksamheter, men som arbetar där inte har den kännedom om arbetet mot kränkande behandling som krävs för att kunna ta sitt ansvar för att anmäla kännedom om att en elev har blivit kränkt till rektorn.

7.5 FRÄMJANDE OCH FÖREBYGGANDE ARBETE

På Avestas kommuns hemsida under sidan "Mobbing" framgår att alla skolor har en egen plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen ska både elever, föräldrar och lärare ha tillgång till och kunskap om.¹⁰ Likabehandlingsplanerna vid skolenheterna följer inte en gemensam mall, men innehållet är i stort detsamma. Samtliga planer innehåller uppgifter om främjande och förebyggande arbete.

⁹ Skolgruppen består av personal med beteendevetenskaplig eller psykosocial utbildning som arbetar på skolan för att stödja barns beteende och verka för trygghet. Skolgrupp finns tillgänglig på alla enheter. Vissa enheter dela skolgrupp.

¹⁰ <https://avesta.se/barn-och-utbildning/stodiskolan/mobbing-krankande-behandling/>, 2025-10-16 kl. 07:30

I punkterna nedan redovisas ett urval av det främjande och förebyggande arbete som bedrivs vid enheterna.

- Aktiviteter i samband med uppstart av nytt läsår för nya och befintliga elever.
- Tydliga rutiner för olika situationer i skolvardagen
- Rastvärdar och rastaktiviteter för att ha uppsikt och skapa en ”lärande och aktiv miljö under elevernas raster”
- Pedagogiska luncher
- Skolgemensamma aktiviteter
- Värdegrundsvecka
- Temavecka om kärlek
- IBIS¹¹-projekt för ökad studiero samt positivt skolklimat och ledarskap
- ”Likaolika” - insatser i form av föreläsningar och workshops med stöd av ett socialt företag
- Föräldrainformation och i övrigt goda relationer med vårdnadshavare

Styrelsens presidium menar att huvudmannen stödjer ett främjande och förebyggande arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering bland annat genom att skolchefen kvalitetssäkrar enheternas likabehandlingsplaner, resurser avsätts för skolvärdar på enheterna och genom kameraövervakning där behov finns. Representanter för förvaltningens ledningsgrupp framför att förvaltningen årligen tillser att fokusområden såsom trygghet och studiero diskuteras på övergripande nivå. Goda exempel delas.

Intervjuade skolledare bedömer att huvudmannen stödjer det främjande och förebyggande arbetet vid skolenheterna till exempel genom resurser för skolvärdar och kameraövervakning. Båda insatser bedöms stödja arbetet med en trygg skolmiljö för eleverna.

7.5.1 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt bedrivs ett främjande och förebyggande arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering

Vi bygger vår bedömning på skolenheternas dokumentation av främjande och förebyggande åtgärder samt intervjuer. Även huvudmannen har vidtagit åtgärder bland annat genom att avsätta resurser för tjänster som skolvärdar. Utifrån elevernas svar i Skolinspektionens enkät på frågor om trygghet och om de vuxna ”har koll på vad som händer på rasterna” finns förutsättningar att ytterligare utveckla arbetet.

7.6 SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE

Bildningsstyrelsens presidium framför att arbetet mot kränkande behandling och diskriminering är ett högt prioriterat område som kontinuerligt följs upp. Varje anmälan till huvudman kommer styrelsens ordförande till del. Styrelsens ordförande har också tillgång till system för att därur

¹¹ Inkluderande Beteendestöd I Skolan

kunna inhämta ytterligare information vid behov. Presidiet lyfter dock primärt fram de tillsynsbesök som delar av styrelsen samt representanter för förvaltningen genomför vid samtliga enheter en gång under mandatperioden. Vid besöken förs minnesanteckningar. Av minnesanteckningar vid ett urval av tillsynsbesök framgår att frågan om trygghet, värdegrundsarbete samt årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling berörs. I de fall bildningsstyrelsens representanter ser brister ges rektor i uppgifter att redovisa åtgärder vid ett kommande styrelsesammanträde.

Årligen sammanställs i kvalitetsrapport på enhets- och huvudmannanivå statistik över anmälningar av kränkande behandling och diskriminering. I huvudmannens kvalitetsredovisning¹² för grundskolan 2023/2024 redovisas:

- antal kränkningar per årskurs för de senaste sex terminerna
- kränkningar efter kön
- kränkningar efter typ
- kränkningar efter plats

Av statistiken framgår att flest kränkningar läsåret 2023/2024 skedde i årskurs två och årskurs fem medan förhållandevis få i årskurs 9. Pojkar utsätter i högre grad än flickor andra elever för kränkningar. Pojkar är också i högre grad utsatta för kränkningar. Kränkningarna är främst fysiska och verbal. Diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier anmäls, men är förhållandevis få. Merparten av kränkningarna sker på skolgården följt av kränkningar i klassrum och korridor. Statistiken kommenteras i någon mån. Uppföljningen av kränkande behandling avslutas i rapporten med angivande av två aktiviteter. Det gäller aktiviteter i:

- projektet *Barn i fokus* tillsammans med Rädda barnen med medel från Europeiska unionens Asyl-, migrations- och integrationsfond och Arena projektet med medel från Skolverket. Båda projekten fokuserar på integration.¹³
- *Trygg i Avesta*

I intervju med representanter för förvaltningsledningen framgår att styrelsen under senare år inte i arbetet med intern kontroll följt upp arbetet mot kränkande behandling eller diskriminering. Det gjordes dock under ett antal år från och med 2018.

Vid styrelsens sammanträde i april 2025 föreslår ordförande, efter en redovisning av Skolinspektionsbeslut, att ge förvaltningschefen i uppdrag att utreda elevers trygghet, studiero och psykosociala arbetsmiljö på kommunens skolor. Bildningsstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandens förslag.¹⁴

---

¹² BS 2024-11-06

¹³ Se BS 2025-04-09 § 42

¹⁴ BS 2025-04-09 § 42

Vid sammanträdet i juni redovisar en rektor om oroligheter och kränkingsärenden samt vilka åtgärder som har vidtagits.¹⁵ Frågan om trygghet, studiero och kränkande behandling lyfts också i en del åiterrapporter från rektor efter bildningsstyrelsens tillsynsbesök.¹⁶

7.6.1 Bedömning

Vår bedömning är att styrelsen endast delvis bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete inom området kränkande behandling och diskriminering.

Vi bedömer att bildningsstyrelsen följer upp arbetet med kränkande behandling och diskriminering genom sina tillsynsbesök och årliga kvalitetsrapport. Vi bedömer emellertid att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet vad gäller analys av det statistiska materialet och åtgärder att vidta. Det är viktigt att orsakerna till kränkningarna analyseras och dokumenteras för att undvika risken att adekvata och riktade åtgärder inte vidtas.

---

¹⁵ BS 2025-06-04 § 66

¹⁶ Se t.ex. BS 2024-11-06

8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Azets Revision & Rådgivning har av Avestas kommuns revisorer fått i uppdrag att granska arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan. Syftet med granskningen har varit att bedöma om huvudmannen för utbildningen bedriver ett ändamålsenligt arbete för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering av elever.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att bildningsstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt arbete för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering av elever.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi bildningsstyrelsen att:

- säkerställa att all personal, d v s även icke pedagogisk personal såsom lokalvårdare inom grundskolan "har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet" och att de "fullgör de skyldigheter" som åvilar dem enligt lag. (2 kap. 34 § 2 stycket och 6 kap. 5 § SkoL).
- utveckla kvalitetsarbetet på huvudmannanivå vad gäller aggregerad uppföljning av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. (4 kap. 5–6 §§ SkoL och 3 kap. 20 § DiskrL). Detta för att bland annat skapa underlag för eventuella beslut om åtgärder av främjande, förebyggande och åtgärdande karaktär.
- tydliggöra delegationsordningens punkt 4.1.3 vad gäller delegat samt säkerställa att beslut på delegation anmäls till styrelsen enligt 7 kap. 8 § KL och bildningsstyrelsens delegationsordning av den 4 februari 2024.
- revidera befintliga skriftliga rutiner så att dessa överensstämmer med aktuell process.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Joakim Nertyk

*Certifierad kommunal revisor
specialist*

Amanda Johansson

Verksamhetsrevisor